

Avoimen datan käyttö kalakaupassa

Lapin kalatalouspäivät 21.11.2018

Teuvo Niva

Luke

Mitä on avoin data?

- Julkista ja kaikille avointa
- Ei saa sisältää henkilötietoja
- Täytyy olla teknisesti saavutettavissa → digitaalisessa muodossa internetissä
- Maanmittauslaitos avasi kartta-aineistonsa maksuttomasti → hyödynnetty laajasti yritystoiminnassa, esim. koiratutkissa

Mitä on alustatalous?

- Alustatalous on (avoimen) datan käyttöä internetissä kaupallisiin, sosiaalisiin tai yhteiskunnallisiin toimintoihin
- Alusta = internet
- Amazon, Wikipedia, eBay, Tori, Eräluvut, ja miljoona muuta
- Alustatalouden digitaaliset sovellukset saavuttaneet määräävän markkina-aseman

Fish goes digital

- VTT:n ja Luken tutkimussuunnitelma kalakaupan alustatalousmalliksi
- Tavoitteena parantaa kaupallisen kalastuksen kannattavuutta
- Nykyaikaistaa kaupallisen kalastuksen imagoa → lisätä nuorten kiinnostusta alaan

Alustatalous kalakaupassa

- Internetissä oleva sivusto, jossa kalastajat ja asiakkaat kohtaavat
- Ohitetaan tukku- ja vähittäisporras
- Vähittäiskaupassa kalan hinta 3 x kalastajahinta (5 → 15 €/kg)
- Alustataloudessa sekä kalastaja että asiakas voittavat hinnassa + parantunut laatu = kolmoisvoitto

Kalastajien käyttöliittymä

- Kalastajat/osuuskunnat avaavat varastokirjanpidon alustaan
- Kalaerät merkitään viivakoodilla, jossa
 1. Laji, kg, jaloste (perattu, file, pakaste, jne.)
 2. Viimeinen myyntihetki
 3. Kalastajatunnus
 4. Jäljitettävyys
- Kaupan jälkeen kalaerä siirtyy automaattisesti varastokirjanpidosta toimitettaviin

Kuluttajan käyttöliittymä

- Voi ostaa alustassa kalaa varastokirjanpidon mukaan
- Viimeinen mahdollinen toimitusaika näkyvissä
- Voi valita toimitustavan
- Voi tehdä ennakkotilauksia (laji, jaloste, määrä, toimitusaika) → saa ilmoituksen kun erä on valmiina
- Maksamisen jälkeen saa vahvistuksen kaupasta ja toimituksesta

Hifistelyä

- Kalastaja voi tehdä järjestelmään saalisarvion pyydysten kokemisen jälkeen
- Kalastajalla säänkestävä laite, jossa yksinkertainen käyttöliittymä
- Kauppaa voidaan tehdä myös arvioiden perusteella
- Alustassa kalastajat informoivat tulevista saaliista (esim. madetta viikosta 6 alkaen)

Logistiset haasteet

- Kuljetusmatka ja –aika suhteessa toimituksen arvoon täytyy olla kannattavaa
- Suuria eroja kalastajaryhmien välillä
- Luultavasti vaatii vuosien kokeiluja, että toimitukset saadaan optimoitua
- Metsäsektorin kehittämä logistiikka voi olla käyttökelpoista
- Yhteistyö muun alkutuotannon kanssa

Kalastaja vs. metsuri imago

1980-luku

2000-luku

Alustatalousmallin tulevaisuus kalataloudessa

- Alkutuotannon kannattavuus huono → tarvitaan uusia tapoja tehdä kauppaa
- Alustatalous on lyönyt läpi voimakkaasti
- Alustamalleissa ei ole enää lastentauteja
- Kalatalouteen soveltamisessa on logistisia haasteita, jotka ovat voitettavissa
- Merkittävä kalastuksen imagoa nostava tekijä → nuori haluaa olla osa modernia työelämää

Miksi homma ei etene?

Apaja-hanke 2013

- Prof. Petri Ollila HY Taloustieteen laitos
<https://blogs.helsinki.fi/lahiapaja/>
- Jäi prototyyppiasteelle, koska Suomen Ammattikalastajaliitto vastusti!